

Stahl Christophorus 1795 - 1807

Hij werd gedoopt op 17 febr. 1745 in de kathedraal te Roermond als Jan-Joris Stahl (01), zoon van Nicolaas Stahl en Catharina-Agnes Staems.

Bij zijn inkleding te Averbode op 02 febr. 1764 kreeg hij de kloosternaam Christophorus en twee jaar later op dezelfde dag werd hij geprofest. Te Luik werd hij op 14 maart 1767 diaken en op 18 febr. 1769 priester gewijd.

Onderpastoor was hij te Tessengerlo van september 1776 tot februari 1781, te Wezemaal op 27 sept. 1781, te Weelde op 16 jan. 1785. Op 30 april 1795 werd hij pastoor te Brustem. Na de aanhechting van het prinsbisdom Luik bij Frankrijk weigerde hij de eed van haat tegen het koningschap af te leggen en moest onderduiken.

Na het Concordaat van 1802, werd Stahl in zijn functie te Brustem als 'desservant' bevestigd door Joannes-Evangelista Zaepffel, bisschop van Luik. Het afleggen van de eed van trouw door de pastoors, was door de 'prefect du département' vastgesteld op 10 dec. 1803 (19 frimaire, jaar XII). De maire van St-Truiden, P. Meester, schreef een brief aan de deken:

'Ik nodig U uit te laten weten aan al de bedienaars der hulpkerken van het rechtsgebied St-Truiden, dat zij op zondag aanstaande 19 frimaire in uw kerk moeten aanwezig zijn om 10 u 30 's morgens in toog en koorhemd, om de vereiste eed in mijn handen af te leggen, na het evangelie der plechtige mis, die gij zult celebreren tot dit doel en bij welke ceremonie alle civiele- en militaire overheden zullen aanwezig zijn, omdat deze omstandigheden zouden gekend zijn door al die daaraan geïnteresseerd zijn. Terzelfdertijd schrijf ik een brief aan al deze kerkbedienaars' (02).

In het archief van St-Truiden bestaat een document dat betrekking heeft op deze plechtigheid (03):

'Op 10 december 1803 (19 frimaire, jaar XII) boden zich in het koor van de parochiale kerk te St-Truiden enkele pastoors aan, waaronder Jean-Georges Stahl van Brustem en de pastoors van Schuurhoven, Gorsem, Mielen-boven-Aalst, Kozen, Borlo, Corswarem, Gelinden, Jeuk, Kerkom, Montenaken, Velm, Gingelom en Kortijs. Ze knielden, de rechterhand op het Evangelie en zwoeren: 'Je jure et promets à Dieu, sur le Saint-Evangile, de garder obéissance et fidélité au gouvernement établi par la constitution de la République Française. Je promets aussi de n'avoir aucune intelligence, de n'avoir assisté à aucun conseil de n'entretenir aucune ligne soit en dedans, soit en dehors, qui soit contraire à la tranquillité publique, et si, dans ma paroisse ou ailleurs, j'apprends qu'il se trouve, quelque chose au préjudice de l'Etat, je le ferai savoir au gouvernement'.

Ik zweer en beloof aan God op het H.Evangelie, de trouw en de gehoorzaamheid aan het Gouvernement, opgericht voor de vestiging

van de Franse Republiek, te onderhouden. Ik beloof tevens geen verstandhouding, geen vergadering, geen binnen- of buitenlandse liga te onderhouden, die de openbare rust zou verstoren, en indien, in mijn parochie of elders, ik zou vernemen dat er iets zou ondernomen worden dat tegen de staat is gekant, dan zal ik dit aan het gouvernement kenbaar maken.

Maar Stahl kwam na enkele maanden reeds in moeilijkheden met de overheid, want op 20 april 1804 (30 germinal, jaar XII) schreef de bisschop een brief aan de prefect der Nedermaas, Pierre Loysel: *'Je vous livre le curé de Brusthem. Il doit avoir en l'honneur de se présenter chez vous, et si vous n'êtes pas satisfait de ses regrets et de sa soumission, je lui retirerai ses pouvoirs. Ce n'est pas d'un moment à l'autre que nous corrigeons l'esprit de Pays'* (04).

Stahl moet wel voldoening gegeven hebben, want de bisschop ontnam hem zijn bevoegdheid niet. Christophorus Stahl stierf te Brustem op 26 jan. 1807 te 03 uur in de ochtend in het *'pas-toraal huis'* als *'deservant de l'église succursale de Brus-them'*. Hij was 72 jaar oud. Daags nadien werd de aangifte gedaan bij de *'officier de l'état civil'* J.L. Coelmont door *'Gil-les Norbert Coelmont, 32 jaar, précepteur à vie des contre-butons directes de cette commune'* en Georges-Guillaume Coelmont, 23 jaar, landbouwer. Er werd genoteerd: *'le pere et la me-re étant inconnus'*.

Hij werd opgevolgd door Bartholomeus Schoonaerts, die kapelaan was te Brustem van november 1792 tot 1805, en daarna in Kortembos aangesteld werd.

Schoonaerts Bartholomeus 1807 - 1822

Hij werd te Kussegem (Heylisse) gedoopt op 12 mei 1754 als Ludovicus Schoonaerts, zoon van Franciscus Schoonaerts en Elisabeth Koekelbergh.

Als 26-jarige werd hij te Averbode ingekleed op 25 juni 1780 en geprofest op 02 febr. 1782. Zijn kloosternaam was Bartholomeus. De hogere wijdingen ontving hij te Luik op 23 febr., 21 sept. en 21 dec. 1782.

Tien jaar later, eind november 1792, werd hij kapelaan te Brustem. Het was zijn eerste bediening buiten de abdij. Na enkele jaren op de vlucht geweest te zijn voor de Franse bezetter, werd hij in 1805 assistent te Kortembos. Maar op 31 jan. 1807 kwam hij terug naar Brustem als opvolger van de overleden pastoor Stahl.

Pastoor Schoonaerts sloot zich aan bij de vele priesters die openlijk positie namen tegen Napoleon, toen deze paus Pius VII beroofde van zijn staten en met dwang en bedreiging zijn eng standpunt in zake verhoudingen tussen kerk en staat wilde opdringen. De Brustemse pastoor weigerde het zondagsgebed voor de keizer te zingen, de feestdag van Napoleon op 15 aug. en de verjaardag van zijn keizerlijke kroning op de eerste zondag van december te vieren.

Hij werd hiervoor aangeklaagd bij de prefect der Benedenmaas, Jean-Baptiste Roggieri. Deze stuurde op 17 sept. 1813 een gen-darme naar de pastorie met het bevel dat Schoonaerts zich te Maastricht op de prefectuur moest aanbieden. De volgende dag trok de pastoor naar de hoofdplaats en na wat over en weer gepraat met de prefect ondertekende hij volgende verklaring: *'Je soussigné desservant de la succursale de Brusthem, canton de Saint-Trond, déclare que je chanterai dorénavant, conformément aux lois et aux mandements épiscopaux, les Prières publiques pour l'Empire et pour l'Empereur de la teneur suivante: 'Domine salvum fac Imperium....Domine salvum fac imperatorem nostrum Napoleonem'. Je déclare en outre que je célébrerai de la manière convenable et conformément aux mandements épiscopaux, la fête du quinze août et la fête du premier dimanche de décembre'*.

Bartholomeus Schoonaerts keerde daarna rustig naar zijn pastorie terug. De volgende zondag liet hij na de hoogmis de gelovigen de kerk verlaten en begon toen luidop te zingen voor een lege kerk ter ere van Napoleon. Enkele maanden later, in febr. 1814, moesten de Fransen het departement ontruimen.

Schoonaerts stierf te Brustem op 22 juli 1822. Hij was de allerlaatste witheer van Averbode, die te Brustem pastoor was.

Na hem kwamen seculiere of wereldlijke priesters, die niet tot een orde of congregatie behoorden.

Bronnen

- 01.-C.De Clercq.-'Twee pastoors van Brustem tijdens de Franse tijd', in Limburg, jrg.34, 1955, blz.209-211.
- 02.-Achille Thijs.-'Doorheen het aloude St-Truiden', deel XIII, blz.60.
- 03.-François Straven.-'Inventaire analytique et chronologique des archives de la ville de Saint-Trond', 6 delen, Sint-Truiden, 1895, deel VI, blz.186.
- 04.-Rijksarchief Maastricht.-Franse tijd, bundel nr.806.